

L'après-midi des canards

Jan van der Pool

Tegen het einde van een lange zomerwandeling besluit ik nog even een bezoek te brengen aan de nieuwe vogelkijkhut. Het is erg warm in de Amsterdamse Waterleidingduinen en ik heb reeds uren gelopen.

In de ochtend was het nog wel meegevallen. Vanaf Panneland was ik langs het Nieuwkanaal en het Kromme Schusterkanaal in zuidelijke richting gegaan. Kieviten, die de weilanden hadden verlaten, foerageerden alleen of in kleine groepjes op de strandjes. Ook Oeverlopers waren alweer onderweg. Een Groenpootruiter bleef aan de overkant druk in de kijker heen en weer draven. Groepjes Kuif- en Tafeleenden trokken zich evenmin wat van me aan. Honderden Zandoogjes overal op de bloemen.

Bij paddestoel 23120 had ik besloten om via het ruiterspad de koelte van het strand op te zoeken. Ik had het lang niet gevolgd. Ik herinnerde me die keer, dat ik thuis noteerde: "Langs het ruiterspad hoor ik een geluid, dat met 'wulpachtig koe-rie' (Peterson's Vogelgids blz. 159, twaalfde druk) niet slecht omschreven is! Ik zie geen vogel. Het terrein, hoewel grotendeels open, is met bosjes en ander hoog gewas begroeid. Het geluid verplaatst zich langs de grond en verdwijnt achter een duin zonder dat ik iets gezien heb. Kan het een Griel geweest zijn?!". Dat was veertien jaar geleden, maar zoiets blijft je steeds achtervolgen.

Terwijl ik langs het strand wandelde van paal 72.5 naar de zuidpunt van de Zandvoortse boulevard, had ik eerst veel sterns over zee naar het zuiden zien trekken en later veel blote mensen op de wal zien liggen. De sterns waren vooral Visdieven, maar ik meende soms ook Noordse Sterns te herkennen. De mensen waren vooral Nederlanders, maar met zekerheid konden ook oostelijke vormen geconstateerd worden.

Via een hekje op de parkeerplaats had ik op het Brederodepad de stilte en de nog toegenomen hitte van de AWD weer bereikt. De tocht langs het Noordoosterkanaal en het Van der Vlietkanaal was warm. Wel weer vlinderrijk, maar over de vogelwereld was de rust van een zomervormiddag gedaald. Een paartje Nijlgans met jongen, dicht bij paddestoel 21557, moest nog wel even genoteerd worden.

En nu ben ik dan bij die schitterende kijkhut die onlangs officieel in gebruik genomen werd. Gemeentewaterleidingen is op een voortreffelijke manier tegemoet gekomen aan wensen, die bij de Vogelwerkgroep leefden. De uitvoering van het bouwsel is ruim en degelijk. Een goed verborgen pad leidt naar de ingang. Binnen vind ik een aangename koelte. Aan de wanden hangen de bekende vogelplaten van Henk Slijper. De hut ligt in de schaduw van bomen en ik heb uitzicht met -het is ongeveer half drie- licht van achteren. De blik naar buiten, door een van de vele opklapbare luikjes van plexiglas, valt op een glooiende, open oever van het Vogeleiland. De plek werd met zorg gekozen en het terrein is vogelvriendelijk ingericht. Een goed deel van de bossages is verwijderd en de glooiing wat afgevlakt. Inmiddels is het terrein alweer begroeid geraakt met een weelde van bloeiende wilgeroosjes, Kattestaarten en Koninginnekruid. Door de in het water geschoven grond is een welkome ondiepte ontstaan.

Welkom, want daar zitten ze bij elkaar: een dertigtal eenden van verschillende soorten, deels in het water, deels op de oever langs de waterkant. Sommigen zitten in het zonnetje te dutten, anderen zijn bezig hun verenkleed te verzorgen of zijn nog bezig met hun middagbad. Geen felle kleuren, want het is het seizoen van jonge vogels en eclipskleden.

Voordat we soorten gaan onderscheiden, kijken we eerst nog even naar een paartje Futen vlak voor de hut. Niks voorjaar voorbij: zij gaan gewoon door met hun welbekende minnespel. Niet dat je dat nooit ziet, maar zo met mijn armen op de steunplank en de kijkopening op de goede hoogte is het observeren wel heel comfortabel. Telkens liggen ze met uitgestrekte nekken kopschuddend voor elkaar. Dan weer zwemmen ze van elkaar weg en wordt er gedoken. Bovengekomen bieden de partners elkaar de opgeviste plantedelen aan. Zo zullen ze de zomer doorgaan en kan je nog wel tot in november niet vliegvlugge Futen verwachten.

Terug naar de eenden in hun middagweelde. De tekening van Kuifeenden wordt nog het minst door de rui beïnvloed. Bij de mannetjes is het zwart valer en het wit met grauwbrown vermengd. Ik zie geen enkele Slobeend die iets van de kleuren van het prachtkleed toont. De grote snavel van de poetsende exemplaren lijkt me een onhandig instrument. Bij enkele Wilde Eenden zie je al wel het prachtkleed van de mannen doorschemeren. Ook mannetjes Krakeend zijn weer gemakkelijk als zodanig te herkennen. Twee volgroeide Krakeendjongen maken het moeilijker. Het kleed lijkt veel op dat van een vrouwtje Wilde Eend. De vleugels zijn zo gevouwen dat je niets van een witte spiegel kunt bekennen. Ze verraden hun soort echter tijdens het

grondelen: je ziet dan een lichte onderzijde met opvallend duidelijke vlekjes. Het voedsel zit blijkbaar net eventjes te diep, want telkens proberen ze met een extra slag van de oranjegele poten verder onder water te komen. Zo lijken ze op de dobber van een visser die 'beet' heeft. Krakeenden hebben altijd al in Nederland gebroed. Tot omstreeks 1970 waren ze schaars. Nadien zijn de aantallen sterk toegenomen.

Een soort die nog niet zo lang in onze regionen voorkomt is de Mandarijneend, een exoot uit China. Ontsnapte en uitgezette exemplaren hebben in Engeland een kleine stabiele populatie gevormd. Gaat het bij ons ook die kant op? Op deze middag zitten er drie in de eendengroep voor de kijkhut. Of het vrouwtjes of jongen zijn kan ik niet goed zien. Van de lampionkleuren van een mannetje is in ieder geval geen spoor. De kop is grijsachtig, de bovenzijde zoiets als olijfbruin. Opvallend is de witte ring om het oog met een klein uitloperkje naar achteren toe.

De kijkhut bij het Vogeleiland is een uitstekende plaats om het 'intieme leven' van de vogels te observeren. De ster van de voorstelling is deze middag niet aanwezig. Bij de inrichting van de oever zijn maatregelen getroffen om hem/haar te lokken. Er is een klein steil wandje gemaakt waar ze in de toekomst vast wel voor zullen bezwijken. Die middag zie ik er geen, maar in het logboek valt te lezen dat er al verschillende malen IJsvogels zijn gezien!

Te koop

- * Prismakijker 20x60 merk Tenta in goede staat, met tas. Russisch fabrikaat.
- * Paar bergschoenen maat 39/40 merk Dachstein; waterdicht met Goretex.

Informatie bij: Frank Alink, telefoon 023 - 271183.